

DE VELDWACHTER EN DE STROPER

Een "Gemertse Schets" uit 1910 door Leo Renée.

In "De Meierijsche Courant" werden in 1940 en 1941 een achttal "Gemertse Schetsen" gepubliceerd onder het pseudoniem (?) Leo Renée. Namen werden veelal verdraaid. In het verhaal hieronder zijn de namen van Peerke de Smet op Boekent en van Ort, caféhouder op de hoek Heuvel-Broekstraat in ieder geval nog welbekend.

Koekman woonde in een van de vele krotten van de Pastoorstraat. In dit straatje, waar de huiskes scheef tegen elkaar leunen, wonen de ruwe "kostgangers" van Onzen Lieven Heer.

Niemand "kon er mee uit", waar Koekman van leefde, want werken deed hij zoo goed als nooit. Achter de gebarsten ruitjes, die mee een prop stopverf aan elkaar gehouden werden, zocht je tevergeefs gordijntjes. "Nee", zegt Koekman, "dè is iets veur 't vrouwvolk, dõr hou ik mij niet mee op". Tot een huwelijk heeft hij het nie kunnen brengen. Hij du zijn eigen potje en spreidt zijn eigen bed. In zijn huisje is er niets en er is toch ook weer alles. "Mutsert" en "klot" liggen in een hoek en in den herd lè nog nie eens een vloer. Er is een "half geroeste" kachel en aan roeikes hangen een paar goore handdoeken. Ook is er een tafel "mee grove reeten" en drie biezen stoelen. In een hoek staat een kastje zonder verf. Hierin bewaart Koekman zijn brood en mik en... zijn fleske. Dan ook nog een "beddekoets", waar overdag de deuren van dicht zijn. Hier in dit huiske woont Koekman mee zijnen hond en mee zijn kanaries.

Jè, wõr eet hij van? Dit is voor de menschen een even zoo groot raadsel, as wõr hij van drinkt.

Je moet hem eens zien die Koekman! Een paar vlugge oogjes staan in zijnen paarsen kop. Oogen die altijd alles zien en alleen rusten als hij slaapt. Wanneer er soms hier of daar eens "ingebroken" is of er aardappelen uit de "kuil" zijn gestolen of wortelen, kool of mutsert worden vermist, dan wordt er gefluisterd: "Hier zal Koekman wel meer van weten". Veldwachter van de Water is al eens huiszoeking bij hem komen doen, maar nooit heeft hij iets van het vermiste bij Koek-

Foto van ca.1910, in welke tijd dit verhaal speelt. De toenamlige eigenaar van het Tramstation heette v.d.Ven. Rechts van het café komt de Kapelaanstraat uit op de markt. In het verhaal wordt de kastelein v.d.Venne genoemd en de Kapelaanstraat heet Pastoriestraat.

man kunnen ontdekken, wel kwamen er 'n partij klaargemaakte konijnenstrikken voor den dag. Ja, dat wist de veldwachter al veel langer. Heele dagen heeft van de Water soms zitten kijken bij een strik, maar dan had Koekman reeds lang lont geroken en liet zich niet vangen. "Ik begrijp nie Koekman, waar gij van leeft, werke doe de gij zoo goed as nooit?" zegt veldwachter van de Water. Koekman heeft dan maar wat gauw zijn antwoord klaar: "Ja ziede! dè is mijn geheim v.d. Water". "Maar iets zal ik ervan vertellen". "Ik kook de steen net zoo lang toe ze gaar zijn; het is goei eten, mar ge moet er aan gewoon zijn, de meeste magen kunnen er nie tegen!" Maar, nauwelijks heeft de veldwachter de deur achter zijnen rug dichtgedaan of Koekman zegt in zijn eigen: "Stikt as ge wilt".

Het pakhuis van den Boerenbond ligt ook in de Pastoorstraat. Tot aan dit gebouw is 't "straatweg" maar verder is het in den winterdag een echte modderzooi. Ge kant er gewoon nie deur komme zonder natte voeten te maken. Er wordt genoeg over "gekankerd", maar het is en blijft zoo.

Op eenen avond wordt er bij burgemeester Bukkens een ruit in-

gegooid en 's anderendaags vindt hij bij de post een briefje: "Wanneer gaat U zorgen voor een nieuwe weg in de Pastoorstraat?" Van de Water heeft er dien dag een stuk of wat van de belhamels op 't raadhuis gehad en alle mogelijke strikvragen hebben den dader niet "aan het licht" kunnen brengen. Naderhand is er "op het zulderke" nog wel eens over gepraat, dat 't in 't Pastoorstraatje zoo nat was, maar van een weg is nog niets gekomen.

De schoolkinderen zijn voor Koekman bang, omdat hij altijd vertelt van zijn droomen, waarin duivels optreden. Hij kent bekant alle duivels mee hun naam en vertelt, dat hij op eenen nacht door Lucifer mee een been uit 't bed is getrokken.

Eens "treft" hem v.d. Water in het jachtveld. Hij heeft Koekman al meermalen in die buurt gezien en laat hem nu zijn zakken leegmaken. "Nee v.d. Water, streupen dè doe ik nie". "Ik zou trouwens ook geen haas verrig kunnen maken" beweert Koekman. "Sta nou maar niet zoo "grof" te liegen", zegt de veldwachter driftig, "de jagers weten genòg dè ge alles wegstreupt". "Ik zou trouwens ook nie weten, wà ge heel daag op den "Hanekamp" zou moeten doen". "Ik sprokkel hier dik een bussel hout, v.d. Water", antwoordt Koekman en stè dan maar gaarst te lachen. De veldwachter ziet hem doordringend aan en zegt: "Ik zie je anders weinig mee hout loopen, maar ik zal niet rusten, veur ik je op de bon heb veur streupen". "Ik krijg je binnenkort wel is in mijn "buukske" en mee springt hij op zijnen fiets en laat Koekman alleen achter. Koekman neemt zijn pijp en begint ze langzaam te "stoppen" terwijl hij in zijn eigen mompelt: "Doe uw best maar van de Water, maar ge hèt me nog nie". Een uur of wat geleden heeft van de Water in een eiken "wal" een 20-tal strikken gevonden. Hij weet nu zeker, dat deze strikken van Koekman zijn en "neemt zich voor" om alles te doen om hem morgen op de bon te krijgen.

De nacht is voorbij. De eerste zonnestrallen zijn nauwelijks aan den kim verschenen of de veldwachter trekt zijnen "slipjas" aan, vat zijn "hooghoedendoos" en gè in de richting van het tramstationnetje. Als hij in de Pastoorstraat in de buurt van Koekman zijn woning komt, zet hij zijn "hoedendoos" even op den grond en zoekt in zijn koker naar een sigaar. Zoodra hij vuur heeft pakt hij weer zijn doos op en gaat verder. Hij knoopt zijnen jas dicht, want 't is frisch zoo vruug in den morgen. Bij 't station kijkt hij op zijn horloge. Het is nu bekant half zeven. De tram moet gauw "binnenkomen", want volgens de dienstregeling moet hij zes uur drie en dertig weer

vertrekken. Eindelijk komt "Den Bosch-Helmond" het stationnetje op gesukkeld. De chef van de Venne komt naar buiten. "Ge trekt er al zoo vruug op uit van de Water?" "Ja, ik moet de veldwachter van Zeelst mee gaan begraven" antwoordt van de Water. "Ja, zoo komme we allemaal eens aan de beurt"meent van de Venne.

De tram is twintig voor zeven vertrokken. Een poosje later stopt hij bij "Orte". Veldwachter stapt weer uit en haast zich mee vlugge stappen in de richting "Boekeind", waar hij bij Peerke de Smet een fiets vraagt. "Ja, zegt Peer, "ge kant hem gerust hebbe". "Wacht, ik zal hem efkes oppompen!" Nadien, fietst de veldwachter over de "Berglaren naar den "Hanekamp". De slippers van zijnen "slipjas" vliegen mee de wind omhoog en zijn trouwboks zit strak um zijn bille! Weldra heeft hij den eiken "wal" bereikt. Voorzichtig kiekt hij nu rond, duwt de natte takken uit elkaar en is in een oogwenk achter het groen verdwenen. Zijne fiets legt hij in de sloot en gaat in gebogen houding tusschen de takken door, om de strikken na te zien. Zijn boks komt nu zoo strak um ze gat, dè ze bekant scheurt. Hij speurt door de takken of hij niemand ziet aankomme. Spoedig vindt hij in een der strikken een groot konijn. Dan wacht hij gebogen tusschen de natte struiken, achter eenen "bult".

Het is bijna half acht. Van de Water hè een rooi neus van de kou en er hangt deeger eenen drop aan. Plots hoort hij een geritsel tusschen de takken, maar even daarna is 't weer stil. Het zal wel een merel geweest zijn, denkt van de Water. Weer hoort hij eenig gerucht en warempel eindelijk komt daar Koekman met gebogen rug door "het hout" geslopen. Van de Water buigt dieper tegen den grond en hoort zijn "boks" iets kraken. Koekman heeft het konijn gevonden en terwijl hij de strik "zit los te maken", hoort hij achter zijnen rug wã geritsel. Hij draait zijn eigen um en kiekt nu in het lachende gezicht van den veldwachter. "Ja Koekman", zegt de veldwachter, "ik begrijp goed dè ge verschoten bent". "Gij docht van de Water is op de begrafenis en daarom is alles zeker veilig!" Het buukske komt te voorschijn en terwijl Koekman zijn naam opgeeft, zegt van de Water: "Ge zult er welis wã meer van heuren!" Koekman zie wit van drift en denkt: "Stikt as ge wilt!" De veldwachter hangt echter het konijn aan zijnen fiets en laat de verslagen strooper met leege hand achter.

